

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış"

№ 20 (2294) 28 may 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Yurda dönüş: Qubadlı

Azərbaycanın coğrafiyasında özəl yeri olan, necə deyirlər, dağlar qoyunda yerləşən Qubadlı rayonunun bərkətli torpaqları, zəngin təbiəti hər zaman diqqəti çəkir. Yeni sözün bütün mənalarda Qubadlı bir coğrafi ərazi baxımından dağı, meşəsi, düzənliyi, bulaqları, çayları olan bir bölgədir. Üstəlik, buradakı maddi-mədəni irs zənginliyi də həmişə könül açır.

Regionlarımızın inkişaf etdirilməsi və böyük dünyaya inteqrasiyası baxımından Qubadlının indiki durumuna nəzər yetirək, onda bir anlıq tarixə baş vurmali olur. Belə ki, hələ işğala qədər bu rayonun sovet təsərrüfat sistemi bölgənin inkişafında təkanverici qüvvə olmuşdu. 1933-cü ilin mart ayında inzibati ərazi vahidi kimi rayon statusu almış Qubadlı bir şəhər və 93 kənddən ibarət olmuşdu. Rayon mərkəzi olan Qubadlı şəhərinin yerləşməsi və bu şəhərdəki infrastrukturun inkişaf etdirilməsi üçün həm texniki, həm də arxitektura baxımından qanunauyğundur. Ona

görə də Qubadlıda küçələrin çəkilməsi, qazlaşdırma, su xətləri, elektrik, telefon xətləri və s. məsələlərin həllində qarşıya o qədər də böyük problemlər çıxarmır.

Bu gün işğaldan azad olunmuş Qubadlıya nəzər yetirəndə görürük ki, sovet dönəmində texniki peşə məktəbi, eləcə də orta məktəb, xəstəxana, mədəniyyət ocaqları fəaliyyət göstərmişdi. Ümumilikdə rayon ərazisində 56 ümumtəhsil məktəbi mövcud idi. O cümlədən də bu rayonda say baxımından 115 iri və orta müəssisə mövcud idi. Deməli, rayonun tarixində daha önəmli yerləri tutan XVII əsrin ortalarına aid abidələrin də olması sübut edir ki, Qubadlı həm də qədim mədəniyyət mərkəzi olmuşdu. Hətta Qubadlı bir toponim olaraq V-VI əsrlərdə yaşamış Sasani hökmdarı birinci Qubadın adıyla da bağlı yaranış ehtimalı var. Ümumiyyətlə, bu rayonun tarixi Qarabağ xanı Penahəli xanın uğurlu siyasəti nəticəsində xanlığın idarçiliyində qalmış və 1921-ci ildə yenidən erməni və onlara havadarlıq edən bolşeviklərin və daşnakların yürütdüyü siyasət nəticəsində iki yerə bölünmüşdü. Tarixçilərin araşdırmalarına diqqət yetirəndə, onda Qubadlı, Zəngilan və Laçının "Qırmızı Kürdüstan" muxatariyyəti adlı bir zaman da yaşadığını görmüş olarıq. Bütün bu olayların təbii ki, əsas məğzi sovet dönəmində yenidən üzə çıxdı. Bu da ermənilərin bölgəyə olan hərisliyi idi. Təəssüf ki, Birinci Qarabağ Savaşında ermənilər bu isteklərinə qovuşa bildilər və 1993-cü ilin avqust ayında Qubadlı işğal olundu. Ali Baş Komandanımızın 27 sentyabr 2020-ci ildə verdiyi əks-hücum əmrilə başlanan Böyük Vətən Müharibəsində Qubadlı da yenidən öz sahiblərinə qovuşdu. Xocavənd, Cəbrayıl və Laçının əhatəsində olan Qubadlı Bərgüşad, Həkəri çaylarının ona bağlı olduğu gözəlliyini yenidən bizlər üçün sərgilədi.

Bu gün ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin göstərişi ilə işğaldan azad olunmuş rayonlarımızın bərpası, yenidən qurulması istiqamətində genişmiqyaslı layihələrin gerçəkləşdirilməsinə start verilib. Bununla bağlı Azərbaycan prezidenti işğaldan azad edilmiş Qubadlıda olarkən birmənalı şəkildə vurğulamışdı ki, "Erməni faşistlərinin törətdikləri cinayətlərin izini bu torpaqlardan siləcəyik. Biz Qubadlıni əvvəlkindən də gözəl, müasir şəhərə çevirəcəyik. Hər kəs görəcek ki, xalqımız öz birliyiylə, öz intellektiylə, öz yaradıcılıq potensialıyla bu dağıntılar üzərində necə gözəl, yaraşlıq şəhər qurmaq gücünə malikdir".

Bəli, Qubadlının meşə sahəsi 13,2 min hektardır. Təkcə burada meşə təsərrüfatını inkişaf etdirmək və bu ərazidə həm təbiətin saflığını, gözəlliyini qorumaq, həm də meşə təsərrüfatının imkanlarından istifadə etməklə yeni iş yerləri açmaq, emal müəssisəsi yaratmaq mümkündür. Eləcə də qubadlıların zaman-zaman məşğul ol-

duqları heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi üçün də ərazidə böyük imkanlar var. Hələ sovet dönəmində rayonda ət, süd məhsullarının istehsalı, eləcə də tütünçülük, baramaçılıq və üzümçülük sahələri həmişə diqqət mərkəzində saxlanılmışdı. Ona görə də rayonda iki üzüm emalı zavodu fəaliyyət göstərirdi. Bu da o deməkdir ki, rayon ərazisində üzümçülüyn inkişaf perspektivi daha böyükdü. Yəqin ki, Qubadlının yeni dövrün iqtisadi xəritəsini çəkənlər, yeni burada sosial-iqtisadi planlaşmanı işləyib hazırlayanlar rayon üçün önəmli olan sahələri, xüsusilə üzümçülüyn, denli bitkilərin yetişdirilməsinin, heyvandarlığın genişləndirilməsinin mütləq nəzərə alacaqlar. Göstərdiyimiz bu sahələr özü-özlüyündə həm də əhalinin işlə təmin olunması, eləcə də Qubadlı sakinlərinin maddi-rifah halının yüksəlməsinə birbaşa xidmət deməkdir.

İşğaldan öncə Qubadlı rayonunda yol tikintisi idarəsi də fəaliyyət göstərirdi. Həmin yol tikintisi və digər tikinti idarələrinin əsas istifadə etdikləri xammal ehtiyatları rayonda kifayət qədər var. Yəni çınqıl və çay daşlarına olan tələbatı rayonun özündə yerləşən müəssisə toplayıb emal etmək gücündə idi. Ona görə də rayonda tam gücylə işləyən asfalt zavodu fəaliyyət göstərirdi ki, onun hazırladığı asfalt betonlar digər rayonlara da göndərilirdi. Yeni burada özlərindən başqa qonşuları üçün də istehsal etmək imkanları mövcud idi. Yeri gəlmişkən, onu da xatırladım ki, rayonun coğrafiyasına uyğun olaraq burada baliqçılığa da diqqət ayrılmışdı. Yeni Həkəri və Bərgüşad çaylarının imkanlarından istifadə edilərək rayonda "baliq yetişdirmə vətəgesi" yaradılmışdı. Bu da rayonun və qonşu rayonların tələbatlarının ödənilməsində öz müsbət təsirini göstərirdi.

Təbii ki, işğaldan azad olunmuş Qubadlıda bu məsələnin də gündəmdə olma-

sı həyati zərurətdi. Bir az da dəqiq ifadə etsəm, deməli, dağ çaylarının suyundan istifadə etməklə, Qubadlıda baliq yetişdirmə sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə etmək olar. O cümlədən də qubadlıların böyük təcrübəsinə istinad edərək burada inkubator-quşçuluq fabrikinə bərpa etmək mümkündür. Deməli, bu iki sahənin yaradılıb dirçəldilməsi özü-özlüyündə həm Qubadlıya, həm də bölgədə baliq və quş eti məhsullarına olan tələbatı cavab vermiş olar. Statistik rəqəmlərə diqqət yetirəndə onu da görürük ki, Qubadlıda tütünün becərilməsi və emalı da yerli sakinlərin məşğuliyyətdə sahələrindən olubdu. Deməli, bu sahədə də təcrübə var və onu inkişaf etdirmək mümkündür.

Fikirlərimizi konkretləşdirərək vurğulamaq istərdim ki, Qubadlıda bostan-tərəvəz məhsulları, həmçinin bağçılığın da inkişaf etdirilməsi perspektivlərinə diqqət çəkəndə görürük ki, bu sahələrə də həm rayonun bərkətli torpaqları,

həm də sakinlərinin təcrübəsi yaşıl işğal yandırır. Deməli, rayonun imkanlarından istifadə etməklə burada şirə müəssisələri yaratmaq da olar. O ki, qaldı rayonda mədəniyyət sahəsinin inkişaf etdirilməsinə, birmənalı şəkildə vurğulamaq lazımdır ki, sovet dönəmində rayonda 111 mədəni-maarif müəssisəsi fəaliyyət göstərmişdi ki, bu gün onların hamısı dağıdılmış və yaxud da məhv edilmişdi. Deməli, bu sahə də özü-özlüyündə böyük diqqət tələb edir. Yeni Qubadlının uğurlu sabahı üçün bu addımlar da mütləq atılacaqdı.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

